

VIHAR A VÁROSHÁZÁN

Teljes, nyomtatható tanári csomag - 45 perces órához

A dokumentum az online játék jelenlegi szövegeivel dolgozik. Az információkártyák és kérdéskártyák szövegei megegyeznek a játék kártya- és kérdésanyagával. A csomag A4-es nyomtatásra készült: tanári útmutatót, rubrikát, pontozólapot, kivágható információkártyákat, kivágható kérdéskártyákat és megoldólapot tartalmaz.

Tartalom

1.	Tanári útmutató
2.	Értékelési rubrika
3.	Pontozólap csapatkapitánynak
4.	Információkártyák - kivágható lapok
5.	Kérdéskártyák - kivágható lapok
6.	Megoldó- és összefoglalólap

1. Tanári útmutató

A foglalkozás célja

A tanulók egy középkori városi környezetben játszódó nyomozás során értelmezik az információkat, következtetéseket fogalmaznak meg, majd történelmi háttértudásukat is mozgósítják. A játék központi történelmi kérdése a városi autonómia, a grófi hatalom és a városi társadalom hierarchikus működése.

45 perces óravázlat

Idő	Tanári tevékenység	Diák tevékenység
0-5 perc	Rövid ráhangolás: középkori város, tanács, kiváltságok, autonómia.	Figyelnek, előzetes tudásukat aktiválják.
5-8 perc	Felolvassa a diák instrukciót, tisztázza a pontozást.	Megértik a játékszabályt, szerepeket osztanak.
8-28 perc	A kártyák feldolgozását figyeli, kérdésekkel segít.	Információkártyákat olvasnak, következtetést írnak, kérdéskártyákra válaszolnak.
28-34 perc	Kéri a gyanúsítást: két tettes, indíték, módszer.	Megfogalmazzák a végső gyanúsítást.
34-41 perc	Megoldás és történelmi reflexió: autonómia és hatalmi konfliktus.	Reflexiót írnak, indokolnak.
41-45 perc	Összegzés, közös megbeszélés.	Összekapcsolják a játékot a történelmi háttérrel.

Szó szerint felolvasható tanári instrukció

Most egy középkori város tanácsülésén vagytok. Egy váratlan esemény történt: a polgármester összeesett. A feladatotok az, hogy kiderítsétek, mi történt. Minden információ fontos. Nem kell sietni. Inkább gondolkodjatok. Minden kártya után írjatok egy következtetést vagy egy eldöntendő kérdést. A kérdéskártyák a középkori város történelmi háttéréhez kapcsolódnak. A végén meg kell neveznetek a két tettest, az indítékot és az elkövetés módját. Nem a gyors válasz számít, hanem az, hogy hogyan kapcsoljátok össze a bizonyítékokat.

Mit tegyen a tanár, ha a diákok elakadnak?

- Melyik információ szól hozzáférésről?
- Melyik szereplőnek lehetett szakértelme?
- Kinek volt indítéka, és ez önmagában elég-e?
- Melyik szereplő tűnik gyanúsnak, de lehet, hogy csak félrevezető nyom?
- Melyik két feltételnek kellett egyszerre teljesülnie?

Tipikus tanulói hibák és kezelésük

Tanulói hiba	Tanári kezelés
Egyetlen nyom alapján döntenek.	Kérje: Mutassatok még legalább két adatot, amely alátámasztja.
A leggyanúsabbnak látszó szereplőt választják.	Kérdezze: Volt hozzáférése is, vagy csak indítéka?
A történelmi kérdéseket külön kezelik, nem kapcsolják a játékhoz.	Kérdezze: Hogyan jelenik meg ez a város és a gróf konfliktusában?
Nem indokolják a gyanúsítást.	Kérje a hármas szerkezetet: tettesek, indíték, módszer.

Diákoknak szóló instrukció

Olvassátok el figyelmesen az információkártyákat. Minden új információ után írjatok egy következtetést vagy kérdést. A kérdéskártyák igaz-hamis történelmi állítások: ezek a középkori városok működését segítenek megérteni. A gyanúsításhoz nem elég egy név: két együttműködő tettest, indítékot és elkövetési módot kell megadni.

2. Értékelési rubrika

Szempont	Alapszint	Közepes	Magas szint
Következtetés minősége	A megállapítás inkább tipp, kevés bizonyítékhoz kapcsolódik.	A következtetés részben logikus, de néhány kapcsolat hiányzik.	A következtetés több bizonyítékot kapcsol össze, világos és indokolt.
Bizonyítékhasználat	A diák kevés kártyára támaszkodik, vagy nem hivatkozik adatokra.	Több információt használ, de nem mindig rendezi őket ok-okozati kapcsolatba.	Rendszeresen használ hozzáférést, szakértelmet, indítékot és kizáró adatokat.
Együttműködés	A részvétel esetleges, a csapatmunka kevésbé látható.	A tanuló részt vesz a megbeszélésben, elfogad más nézőpontokat.	Aktívan építi a közös gondolkodást, kérdez és indokol.
Reflexió	A reflexió inkább leíró, kevésbé kapcsolódik a történelmi háttérhez.	Részben értelmezi a városi autonómia és a konfliktus szerepét.	Világosan összekapcsolja a városi autonómiát, hatalmi konfliktust és társadalmi hierarchiát.

3. Pontozólap csapatkapitánynak

A digitális játék pontozása: következtetés +10 pont, helyes igaz-hamis válasz +20 pont, helytelen válasz 0 pont, helyes gyanúsítás +200 pont, hibás gyanúsítás -50 pont.

Játékos neve	Kör 1	Kör 2	Kör 3	Kör 4	Kör 5	Kör 6	Kör 7	Összes

Csapat összpontszám	
Végső gyanúsítás pontja	
Reflexió pontja	
Tanári megjegyzés	

4. Információkártyák - kivágható lapok

A kártyák szövege a játék információkártyáival egyezik. Vágás a rácsvonalak mentén.

1. kártya

Amikor a polgármester felemelte a díszes serleget, a beszélgetések elhalkultak, és több tanácsstag is feszülten figyelte a mozdulatát. Néhány pillanattal később arca elsápadt, és a terem döbönt csendjében összeesett.

2. kártya

A vita már az ülés elején éles volt: a gróf újabb követeléseket támasztott a várossal szemben, míg a tanács tagjai egyre ingerültebben védték kiváltságaikat. A feszültség végig érezhető maradt.

3. kártya

A hosszú asztal körül ott ültek a város legfontosabb emberei: tanácsstagok, céhmesterek, a jegyző, az orvos, és kissé elkülönülve a gróf követe. Többen idegesen figyelték egymást.

4. kártya

A serleget közvetlenül az ülés előtt készítették elő, nem a közös ivóedények közül került elő.

4. Információkártyák - folytatás

5. kártya

A polgármester külön serleget kapott, amelyből csak ő ivott. Mások ugyanabból az italból ittak, mégsem lettek rosszul.

6. kártya

A polgármester helyettese felügyelte az ülés előkészítését, és ő döntötte el, kik lehetnek jelen a terem előkészítésekor.

7. kártya

A városi orvos gyógynövényekből, főzetekből és erős hatású keverékekből is készített szereket.

8. kártya

A gróf követe látványosan elégedetlen volt a város önállóságával, ezért többen azonnal rá gyanakodtak.

4. Információkártyák - folytatás

9. kártya

A gróf követe ugyan jelen volt, de a tanácsülés előtt nem mehetett a serleg vagy az előkészítő asztal közelébe.

10. kártya

A céhmester korábban vitázott a polgármesterrel a céhes jogokról, de az ülés előkészítésében nem vett részt.

11. kártya

A sörfőző mester szállított italt a tanácsházára, de a polgármester külön serlegét nem ő készítette elő.

12. kártya

A szolgáló vitte be a serleget, de a tanúk szerint lezárt fedő alatt kapta meg, és nem tudta, mi került bele.

4. Információkártyák - folytatás

13. kártya

A jegyző az ülés előtt végig az iratok rendezésével foglalkozott, az asztalát nem hagyta el.

14. kártya

A városi őrkapitány a terem bejáratánál állt, feladata a rend fenntartása volt, nem vett részt az előkészítésben.

15. kártya

A helyettes és az orvos az ülés előtt röviden négy szemközt beszéltek, éppen akkor, amikor a serleget előkészítették.

16. kártya

A serlegen nem látszott külső elváltozás, ezért valószínű, hogy kis mennyiségű, nehezen észrevehető anyag került bele.

4. Információkártyák - folytatás

17. kártya

A mérreg elkészítéséhez szakértelem kellett: nem lehetett túl erős szagú vagy színű, különben azonnal feltűnt volna.

18. kártya

A helyettes nyíltan azt hangoztatta, hogy a városnak erősebben kell védenie kiváltságait a gróffal szemben.

19. kártya

A polgármester óvatosabb tárgyalást akart a gróffal, míg a helyettes szerint ez gyengeségnek tűnt a városi polgárok előtt.

20. kártya

A mérgezéshez két dolognak kellett egyszerre teljesülnie: hozzáférés a polgármester serlegéhez és a mérgezéshez szükséges tudás.

5. Kérdéskártyák - történelmi háttér

Igaz-hamis kérdések tanári magyarázattal. Vágás a rácsvonalak mentén.

1. kérdéskártya

A középkori városok kialakulása összefüggött a mezőgazdasági fejlődéssel.

Válasz: Igaz

Tanári magyarázat: A technikai fejlődés növelte a termelést, ami népességnövekedést, kereskedelmet és városfejlődést indított el.

2. kérdéskártya

A városok kialakulása független volt a kereskedelemtől.

Válasz: Hamis

Tanári magyarázat: A kereskedelem fellendülése alapvető feltétele volt a városok megerősödésének.

3. kérdéskártya

A városok gyakran stratégiai helyeken jöttek létre.

Válasz: Igaz

Tanári magyarázat: Kereskedelmi utak, révátkelők, korábbi római városok és hatalmi központok környékén alakultak ki.

4. kérdéskártya

A középkori város jogi kategória volt, nem pusztán gazdasági.

Válasz: Igaz

Tanári magyarázat: A városi létet kiváltságlevelek és jogok határozták meg.

5. kérdéskártya

A városi lakosok jobbágyok maradtak.

Válasz: Hamis

Tanári magyarázat: A városi polgárok jogilag szabadok voltak.

5. Kérdéskártyák - folytatás

6. kérdéskártya

A városok önállóan választhatták vezetőiket.

Válasz: Igaz

Tanári magyarázat: Az önálló vezetőválasztás fontos városi kiváltság volt.

7. kérdéskártya

A céhek célja a szabad verseny erősítése volt.

Válasz: Hamis

Tanári magyarázat: A céhek inkább korlátozták a versenyt, hogy védjék a megélhetést és a minőséget.

8. kérdéskártya

A céhek a minőség ellenőrzésére is szolgáltak.

Válasz: Igaz

Tanári magyarázat: A céhek szabályozták a termelést és a mesterré válás feltételeit.

9. kérdéskártya

A céh társadalma is hierarchikus volt.

Válasz: Igaz

Tanári magyarázat: Mesterek, legények és inasok különböző jogállásban voltak.

10. kérdéskártya

A középkori kereskedelemnek több formája létezett.

Válasz: Igaz

Tanári magyarázat: Létezett helyi, távolsági és közvetítő kereskedelem.

5. Kérdéskártyák - folytatás

11. kérdéskártya

A tengeri vagy folyami szállítás gyakran hatékonyabb volt a szárazföldinél.

Válasz: Igaz

Tanári magyarázat: A vízi szállítás nagyobb mennyiséget és alacsonyabb költséget tett lehetővé.

12. kérdéskártya

A levantei kereskedelem fontos szerepet játszott Európában.

Válasz: Igaz

Tanári magyarázat: Keleti luxuscikkek és fűszerek érkeztek ezen az útvonalon.

13. kérdéskártya

A városi társadalom teljesen egyenlő volt.

Válasz: Hamis

Tanári magyarázat: A városokban is hierarchikus rend működött.

14. kérdéskártya

A patríciusok a városi elit részét alkották.

Válasz: Igaz

Tanári magyarázat: Gyakran gazdag kereskedők és befolyásos családok voltak.

15. kérdéskártya

A polgárrá válás feltételekhez kötött volt.

Válasz: Igaz

Tanári magyarázat: A városban eltöltött idő, vagyon és jogi feltételek is számítottak.

6. Megoldó- és összefoglalólap

Helyes megoldás

A helyes megoldás: a helyettes és az orvos együttműködése.

Indoklás: a helyettes hozzáfért a serleghez és irányította az előkészítést. Az orvos rendelkezett a mérgezéshez szükséges szakértelemmel. A történelmi háttérben a városi autonómia és a grófi hatalom konfliktusa áll.

Tanári összefoglaló - felolvasható

A középkori városok kiváltságokkal rendelkező közösségek voltak. A városi autonómia nem jelentett teljes egyenlőséget vagy konfliktusmentességet. A város társadalma továbbra is hierarchikus volt, és a politikai döntéseket gazdasági, társadalmi és hatalmi érdekek alakították. A játékban a nyomozás azért vezet el a megoldáshoz, mert a tanulók nem egyetlen adatból, hanem hozzáférésekből, szakértelemből, indítékból és kizárásból következtetnek.